

TOURISM AND HOSPITALITY ON FAMILY FARM IN BROD POSAVINA COUNTY

TURIZAM I UGOSTITELJSTVO NA OBITELJSKIM POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA U BRODSKO – POSAVSKOJ ŽUPANIJI

STANIC, Milan; KATOLIK, Andreja & VUJCIC, Jasna

Abstract: *This paper analyzes the tourism on family farms in Brod–posavina County. Concept of tourism and its importance as a generator of the overall development of the economy Brod – posavina County is also defined in this paper. The concept of family farms will be explained in the example. Family farms today are joined in clusters and one of these will be displayed in the work. The potential of family farms will be shown through developmental screening of tourism from 2012th to 2020th year.*

Key words: *tourism, family farm, Brod-posavina County*

Sažetak: *U radu se analizira turizam na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u Brodsko – posavskoj županiji. Definira se pojam turizma, te njegov značaj kao generator ukupnog razvoja gospodarstva Brodsko – posavske županije. Na primjeru se objasni pojam obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva danas se udružuju u klastere te se jedan u radu i prikazati. Potencijal obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava biti će prikazan kroz razvojnu projekciju turističkog razvoja 2012.-2020. godine. Cilj rada je pokazati što se sve može ostvariti ukoliko se znatna financijska sredstva ulože u bogatstva Slavonije.*

Cljučne riječi: *turizam, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, Brodsko- posavska županija*

Authors' data: Milan Stanic, Veleu ilište u Slavonskom Brodu, Dr. Mile Budaka 1, milan.stanic@vusb.hr; Andreja Katolik, Veleu ilište u Slavonskom Brodu, Dr. Mile Budaka 1, andreja.katolik@vusb.hr; Jasna Vujcic, Veleu ilište u Slavonskom Brodu, Dr. Mile Budaka 1, jasna.vujcic@gmail.com

1. Uvod

Značaj turizma na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u razvoju Brodsko – posavske županije je izniman. Da bi objasnili značaj turizma prvo ga je potrebno definirati kao i pojam obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva te klastere. U Brodsko – posavskoj županiji u porastu je broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a u radu će se neki i spomenuti, te će se navesti njihova djelatnost. Kako bi se uvidio potencijal ruralnog turizma u Brodsko – posavskoj županiji prikazati će se razvojna projekcija turističkog razvoja od 2012. do 2020. god.

2. Pojam turizma

Turizam se definira kao skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova gospodarska djelatnost, on obuhvaća rekreaciju, putovanje i odmor [1]. Mnoge zemlje, posebice one nerazvijene ili slabije razvijene, vide svoju veliku šansu za ekonomski napredak upravo u razvoju turizma. Kada se planiranje, razvoj i upravljanje turizma postavi na zdrave osnove, on za svaku zemlju može značiti snažan razvojni poticaj. Primjenom marketinškog pristupa u kojem postoji uzajamno djelovanje turizma, okružja i lokalne zajednice, mogli bismo maksimalizirati pozitivne učinke turizma, a minimalizirati negativne učinke, što bi nas u krajnjem slučaju dovelo do razvoja turizma koji se zasniva na koncepciji održivog razvoja. [2]. Održivi turizam zapravo je sposobnost turističke destinacije da ostane u ravnoteži s okruženjem, odnosno sposobnost da ostane konkurentna na tržištu usprkos pojavi novih i manje posjećenih destinacija, te da privuče podjednako posjetitelje koji se vraćaju i one koji prvi put dolaze [1].

3. Turizam Brodsko-posavske županije

Turizam je generator ukupnog razvoja gospodarstva Brodsko – posavske županije, što se objektivno temelji na obilujućem turističkom prostoru, prirodnim, kulturnim, povijesnim i ostalim bogatstvima koji plijene pažnju turističkih potrošača. [2]. Brojne županije, gradovi i općine još uvijek ne raspolažu strateškim dokumentom koji regulira problematiku turističkog razvoja. Problem je i sadržajna neujednačenost postojećih dokumenata. Mjerama se uspostavlja standardni metodološki okvir za izradu strateških planova razvoja turizma nekog područja kao i obaveza izrade novih i/ili revizija postojećih strateških dokumenata turističkog razvoja na razini županija. Time se osigurava sagledavanje turističkog potencijala raspoloživog prostora i njegove resursno-atraktivne osnove na stručan i objektivan način te se prepoznaju moguća infrastrukturna, demografska, institucionalna i slična ograničenja razvoja, odnosno utvrđuju se ciljni tržišni segmenti i proizvodi koje valja razvijati. [3].

3.1. Zakonski okvir obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva

Osnivanje poljoprivrednog gospodarstva uređeno je odredbama Zakona o poljoprivredi koje izmeđuje u ostaloga definira poljoprivrednu djelatnost kao djelatnost

koja obuhvaća biljgojstvo, sto arstvo i sa njima povezane uslužne djelatnosti sukladno skupinama 01.1, 01.2, 01.3, 01.4, 01.5, Nacionalne klasifikacije djelatnosti. Poljoprivredno gospodarstvo može biti organizirano kao: obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, trgovačko društvo registrirano za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, te druga pravna osoba. Poljoprivredna gospodarstva upisuju se u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava (UPG) koji se vodi u elektronskom obliku. Pravo na upis u upisnik poljoprivrednih gospodarstava imaju fizičke osobe državljani RH s prebivalištem u RH i pravne osobe sa sjedištem u RH te fizičke i pravne osobe sa prebivalištem ili sjedištem na teritoriju Europske unije koje se poljoprivredno gospodarstvo nalazi na teritoriju RH. Uvjet za upis je posjedovanje poljoprivrednog resursa zemljišta ili stoke te obavljanje poljoprivredne djelatnosti. OPG je poljoprivredno gospodarstvo na kojem punoljetni članovi istog kućanstva obavljaju poljoprivrednu djelatnost koristeći vlastite i unajmljene resurse, a nositelj OPG-a je punoljetna osoba koja radi stalno ili povremeno na gospodarstvu i odgovorna je za njegovo poslovanje. Nositelja OPG-a biraju između članova OPG-a ukoliko isti postoje. Naziv OPG-a je prezime i ime nositelja gospodarstva. Na OPG-u se mogu obavljati i dopunske djelatnosti, a to su djelatnosti povezane s poljoprivredom koje omogućuju bolje korištenje proizvodnih kapaciteta te bolje korištenje rada članova OPG-a.

3.2. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva i klasteri u Brodsko – posavskoj županiji
Vijeće Europe ruralni turizam definira kao širi pojam od samog seoskog turizma, ruralni turizam je turizam na ruralnom odnosno seoskom području sa svim aktivnostima koje se provode na tom području. Karakteristike ruralnog turizma su mirna sredina, odsutnost buke, očuvani okoliš, komunikacija s domaćim stanovništvom i domaća hrana. Tome se može dodati i cijeli niz posebnih oblika turističke ponude tj. usluga koje se mogu pružiti na ruralnom prostoru. Turizam na ruralnom prostoru jedna je od najperspektivnijih dopunskih gospodarskih grana u Hrvatskoj te je potrebno težiti njegovom daljnjem razvoju.

U nastavku su navedeni neki od aktivnih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Zubi bavi se proizvodnjom voćnih vina, od kupine, višnje i crvenog ribizla, zatim obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Hrvoje Veber koje pronalazi samo najbolja mjesta i najkvalitetnije ispaše iz kojih vrijedne proizvode uzimaju samo ono najbolje i donose nam najkvalitetniji med-prirodan i zdrav. Navedeno poljoprivredno gospodarstvo nudi više od 14 proizvoda od meda. Još jedno od najpoznatijih OPG-ova u Brodsko-posavskoj županiji je i obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Škrinjari, bavi se proizvodnjom i preradom voća i povrća te prometom preradenog voća i povrća. Svi proizvodi obitelji Škrinjari rade se u skladu sa tradicijom naučeno od majki i baka. Može se primijetiti da navedena obiteljska poljoprivredna gospodarstva pokušavaju u prvom redu očuvati kulturu proizvodnje navedenih proizvoda. Još jedno od obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koje je nužno navesti je i OPG Carpinus obitelji Kundak i koje se

bavi obradom svinjskog mesa hranjenog hranom isključivo sa vlastitih oranica i djetelinsko-travnim smjesama proizvodi tradicionalne suhomesnate proizvode kao što su: doma i kulen, kulenova seka, slavonska kobasica, slavonska šunka, doma a slavonska slanina i druge. Nabrojana obiteljska poljoprivredna gospodarstva udružila su se u klaster pod nazivom Slavonska košarica. Slavonska košarica predstavlja turistički klaster te je neprofitna i nevladina udruga koja je misija promicanje održivog turizma i razvoja regije Slavonije smjernicama utvrđenim strategijom turizma i razvoja regije Slavonije temeljem strateških planskih dokumenata.

Udruga je osnovana 05. listopada 2011.– turistički klaster „Slaonski Brod“ sa sjedištem u Slavonskom Brodu u koju se ulanilo 28 članova s područja grada Slavenskog broda, s ciljem razvoja turizma i djelatnosti na području grada. Na području Brodsko-posavske županije postoje i obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja posluju samostalno bez pomoći klastera kao što je OPG La i ili OPG Kerekovi iz Živika koji u ponudi osim domaćih proizvoda nudi i smještaj na gospodarstvu. Spomenuta obiteljska poljoprivredna gospodarstva samo su djelić ukupnog broja aktivnih gospodarstava. Koliki je potencijal razvoja ove vrste turizma vidljiv je u Strategiji razvoja ruralnog turizma u Brodsko-posavskoj županiji 2012.-2020.

OPIS	1.VARIJANTA	2.VARIJANTA	3.VARIJANTA	4.VARIJANTA
Smještaj	Zateeno stanje	50 postelja godišnje (povećanje)	200 postelja godišnje (povećanje)	300 postelja godišnje (povećanje)
Ugostiteljska ponuda	Stihija	Nešto poboljšana	Autohtona ponuda	Specijalizirana
Turistička ponuda	Loša	Nešto poboljšana	Brži razvoj	Brzi
Novi proizvodi (usluge)	Nema razvoja	Spor razvoj	Brži razvoj	Brzi
Okruženje	Spor razvoj	Spor razvoj	Usklađen	Usklađen
Struktura gostiju	Nedefinirana	Sadašnji pristup	Ciljana	Selekcija
Popunjenost kapaciteta	82	100	12	130
Postelje	280	680	1880	2680
Noćenja	23000	68000	225600	348400

Tablica 1. Mogućnosti i razvoj ruralnog turizma

Ponuda	2012. Postelje stolice	% u eš e	2020. Postelje stolice	% u eš e	Razlika 2012.- 2020.god.
Agroturizam	100	35,7	500	18,6	400
Ugostiteljska ponuda	1500	-	4000	-	2500
Turisti ka ponuda	20000	-	70000	-	50000

Tablica 2. Razvojna projekcija turisti kog razvoja 2012.-2020. godine

4. Zaključak

Zaključno se može reći da je potencijal Brodsko-posavske županije u pogledu turizma neizmjeran. Dobro očuvana izvorna hrvatska folklorna baština s kičnim kolicima, slikovitim narodnim nošnjama, zvucima tamburice i jedinstvenim kulinarskim specijalitetima jedinstvena je turistička ponuda. Do sada se turistički potencijal Brodsko-posavske županije nije isticao, međutim vrijeme je da se turistička ponuda Brodsko-posavske županije pokaže i dokaže. Da se zajedničkim snagama obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ostvari potencijal koji je prikazan u strategiji razvoja do 2020.godine. Razvojem turizma Brodsko – posavske županije prema navedenoj strategiji, otvorila bi se mnoga radna mjesta, stimulirala bi se osnivanje lokalnih turističkih agencija što bi u konačnici utjecalo na povećanje standarda lokalnog stanovništva.

5. Literatura

- [1] Ružić D. (2008) *Marketing u turističkom ugostiteljstvu*, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek
- [2] Katolik A. (2012) Primjena marketing koncepcije u turizmu Slavonije i Baranje, Zbornik radova Veleučilišta u Slavonskom brodu godine 3. broj 3, str. 109-118, ISBN 1847-988X
- [2] Petrić, L. (2003) *Osnove turizma*, Ekonomski fakultet Split, Split
- [3] Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine, *Dostupno na* http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_05_55_1119.html *Pristup* (12-04-2014.)
- [4] Zakon o poljoprivredi N. N. 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13
- [5] Pravilnik o dopunskim djelatnostima na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima N. N. 20/13
- [6] Petrić, L. (2003) *Osnove turizma*, Ekonomski fakultet Split, Split
- [7] Mogućnosti razvoja turizma na ruralnom području Brodsko-posavske županije, *Dostupno na* [file:///C:/Users/Andreja/Downloads/Mogucnosti_razvoja_turizma_na_ruralnom_podrucju_Brodsko_posavske_zupanije_Bolfek_Jakicic_Loncaric%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Andreja/Downloads/Mogucnosti_razvoja_turizma_na_ruralnom_podrucju_Brodsko_posavske_zupanije_Bolfek_Jakicic_Loncaric%20(1).pdf) *Pristup* (14-04-2014.)

Photo 079. Kirov mill / Kirov mlin